

Kot Afrika NA IRSKEM

'IS YOUR MOTHER DEAD?'
NO
'AND YOUR FATHER - IS HE DEAD?'
NO

Evropejci smo tako prekleto togi. Pod krinko vlnudnosti, da ne kratimo pravic zasebnosti in ne vem česa še. In potem pride mali Idowu iz Nigerije, s katerim si se ukvarjal dva tedna in si ga nisi upal vprašati ničesar, da ne bi na dan privrele kakšne travme, in te kar tako vpraša, če so tvoji starši mrtvi. In ti rečeš ne in si tog in zadržan in se sprašuješ, kaj bi na tvojem mestu storil psiholog, ter pričakuješ kakšno srce parajočo izpoved, ampak Idowu reče samo ah, ok. In je dejansko ok in gre na travnik brcat žogo. Na irsko zeleni travnik.

AFRIKA NA IRSKEM?

Moj prvi vtis o Mosneyju, irskem azilnem centru, povzema ena sama beseda: geto. Iskreno povedano je bil Mosney na začetku šok. Kaj pa vem, zakaj. Mogoče zato, ker je videti kot Afrika, ampak ni v Afriki, temveč na Irskem. Pa še naše delo je tako zelo spominjalo na delo v Afriki: ukvarjanje z otroki, da bi imeli lepše poletje. Kot nekakšen Unicef ... Ampak jaz sem si obljubila, da se ne bom obnašala pokroviteljsko. In se skoraj nisem. Sem se pa togo. Čeprav si tega nisem obljubila.

Morda je k moji togosti prispevalo tudi moje mnenje o »new age«
otrocih. Otrocih, ki imajo vse in hočejo več. Ki ves čas vzbujajo

pozornost. Ki si dovolijo vse, ker niso nikoli kaznovani. Sem pa vedela, da v Mosneyju takih ne bo. V Mosneyju so otroci, ki se razveselijo igrače ali sladkarije. Zelo iskreno. In potem to igračo čuvajo in je ne pozabijo v dveh urah.

BEGUNCI V SOŽITJU

Velika večina azilantov je iz Afrike, spet večina od teh iz Nigerije. Sledijo bivše sovjetske države, potem pa je še vsega po malo: Bližnji vzhod, bivša Jugoslavija ... Skratka cela paleta ljudi, ki med sabo komunicirajo, delujejo ... Ironično, da begunci ustvarjajo sožitja – ali ni? Ravno zato kulturni šok kaj kmalu izgine, saj se v Mosney izjemno lahko infiltriraš.

PROSTOVOLJNO DELO

Naše delo (v okviru **SCI**) je bilo na videz preprosto: organizacija poletnega tabora. Hodili bomo na plažo, v kino, risali risbice in barvali školjke, igrali se bomo igrice itd. Zveni tako zelo preprosto. Pa ni. Ker skupina 20 otrok, starih do 7 let, spominja na kletko, polno vreščecih papig, ki so zaužile prepovedano snov, denimo speed. In potem se voditelji skupin deremo in poskušamo delati red, zavijamo z očmi, si jih prekrivamo z od živčnosti prepotenimi dlanimi, jemljemo iz rok potencialno nevarne rekvizite, na primer

palice za biljard, vendar ne pomaga, ker se otroci stepejo tudi brez rekvizitov in potem jokajo, in medtem ko jih tolažiš, drugi že izgubljajo čevlje in jakne – in ti kot nemočen prostovoljec samo še čakaš, da bo ura tri in bodo šli domov. Ampak ko grejo domov, se spomniš, da ne grejo domov. Da grejo na igrišče, ker oni tukaj niso doma. Tukaj samo spijo in jejo. Se nahajajo. Njihovi starši pa poleg naštetih dejavnosti še čakajo, čakajo, čakajo na pozitivne, ki jih je bolj malo. In ko se zaveš vsega tega, ti je žal, da si vpil, da so ti šli na živce in da si komaj čakal, da bo ura tri.

Potem premišljuješ o njih. O tem, zakaj se Olivera raje pogovarja v angleščini kot hrvaščini, zakaj imajo nekateri zareze na obrazu, zakaj dajejo starši otrokom imena, kot so Peace in Destiny, in zakaj se neka punčka neprestano joka. Toda vprašaš pa ne. Preprosto ne upaš. Ker se ti zdi, da jim na ustih piše: »Pozor, travme v notranjosti!«
In ker se ti zdi, da imajo vsi travme, si do vseh tako zelo prijazen. Vsaj trudiš se. In si očitaš, če nisi.

'AND YOUR PARENTS...?'

Resda se nam je, prostovoljcem, včasih zdelo, da naše delo nima haska, ampak je šlo. Postali smo del Mosneyja. Sprejeli so nas. Tudi togost je počasi izginjala.

Zato sem si čez nekaj časa tudi rekla: »Ah, kakšna krava sem ...« in Idowuju vrnila vprašanje: »And, your parents, are they dead?« ter s tremo pričakovala odgovor. »No.«

O, kako sem si oddahnila.

In potem smo šli. Priznam, da sem jokala. Ne histerično ali pa teatralično, ne ... tako, po evropsko, da te nihče ne vidi, pa se vseeno zadržuješ. Kot si se zadrževal celih 14 dni v Mosneyju, ker si po evropsko hendikepiran, kar se tiče medčloveških odnosov. Joj, kako drugače

bi se obnašala prvi teden, če bi šla tja še enkrat ...

Rada bi se vrnila tja in jih vse videla, ampak azilni center je le azilni center: kdo ve, koliko jih je sploh še ostalo tam ... In niti ni prav, da si jih želim videti še kdaj prav tam, morala bi si želeti, da so jim odobrili bivanje na Irskem in so zdaj nekje res doma. Ampak ko si enkrat med malimi odraslimi, ki imajo za sabo požgane domove, mrtve sorodnike in dvomesečno plovo na ladji, polni iztrebkov, nalezljivih klic, bolnikov in prestrašenih ljudi, se sam sebi s položnico za Unicef in fobijo pred alergijami in letenjem zazdiš tako ničev, tako patetičen, da si preprosto sebično, neotesano iz srca zaželiš, da bi vseh dvajset razgrajačev počakalo nate do naslednjega deževnega poletja prav tam, v Mosneyju, kjer si jih spoznal in kjer so iz tebe naredili boljšega človeka. ★

★ Mednarodni prostovoljni tabori SCI: **KLIK!**

Anglunipe

= PRILOŽNOST

VELIKOKRAT SE NE ZAVEDAMO DEJSTVA, DA PRI NAS ŽIVI VELIKO ROMOV IN DA TUDI MLADI ROMI POTREBUJEJO PRILOŽNOSTI ZA BOLJŠO PRILOŽNOST.

Zato se je romsko društvo **Anglunipe** (»prihodnost« - v romskem jeziku) odločilo, da bo v Ljubljani odprlo Romski center za mlade, kjer bi mladi Romi lahko sodelovali v programih neformalnega učenja in prostočasnih dejavnosti za mlade. Prostore za delovanje centra imajo obljubljeni za Bežigradom, a nanje zaradi dolgotrajnih administrativnih postopkov čakajo že dalj časa.

ROMSKI CENTER ZA MLADE

Program Romskega centra bo obsegal učno pomoč, računalniško opismenjevanje, delavnice in izobraževanje s področja romske kulture, kulturne prostočasne dejavnosti za predšolske otroke in mladino, multimedijske delavnice za mlade Rome z osnovami spoznavanja novinarskega in predvsem radijskega dela. Programi bodo namenjeni različnim starostnim skupinam. Cilj programov Romskega centra je tudi

okrepiti medsebojno spoštovanje, strpnost in solidarnost, zato bo center namenjen tudi Neromom, skratka vsem, ki cenijo in spoštujejo romsko kulturo in želijo pomagati mladim Romom pri premagovanju njihovih težav. Pomemben del programa pa bo tudi mednarodno sodelovanje s poudarkom na študijskih in kulturnih izmenjavah.

Center si želi širšega sodelovanja tako z mladimi kot tudi organizacijami s programi za mlade. K projektu so že pristopili Radio Študent, Društvo Odnos in Zavod MISSS, ki bodo po svojih močeh prispevali k odprtju centra, izvedbi delavnic in usposabljanju mentorjev ter pomagali društvu Anglunipe okrepiti strpnost in solidarnost ter zmanjšati nestrpnost do Romov. Več informacij o Društvu Anglunipe: www.anglunipe.si. ★

tekst: Matjaž Medvedek, MISSS, www.miss3.org